

Před šesti lety nastoupil do prvního ročníku atelieru Martina Mainera osmnáctiletý jogínský fanatik prahnoucí po oslavě Boha a službě Bohu malbou. Jmenuji se Jan Karpíšek a dnes jsem naposledy studentem FaVU. Mým cílem není a nikdy nebylo naučit se zpodobňovat viditelné ve smyslu zvládnutí realistického výcviku a i když dnes respektuji krásu provedení a čisté vizuální a estetické kvality více než kdy jindy a moje ortodoxie se notně transformovala, pořád si stojím na svém – maluji vždy to největší možné téma a své umělecké učení a vyspívání беру hlavně jako práci na sebeuvolňování a zušlechťování svého výtvarného jazyka. Mohl bych přečíst svůj první umělecký statement, ale nerad bych vás unavoval příliš patetickými metaforami. Moje bakalářská a diplomová práce mají totéž téma: Plynutí času - Čas, přesto se na první pohled zcela liší. Přes úspěch předešlého pojednání tématu jsem se vrátil k neškolené, naivní malbě, s vyloučením fotografií a meotarů, potlačil jsem radikálně své abstraktní tendence. Takovéhle malování mě těší a baví jako hrady a bubáci v mateřské školce a já si chtěl na závěr svého vzdělávání nadělit něco, co by mě těšilo a bavilo. Cykly se uzavírají. Prababička vždycky bědovala, že strávím mládí ve školách a měla celkem pravdu, mám teď za sebou v nejlepším případě čtvrtinu života a proběhla takřka celá ve škole.

Mé obrazy netvoří tentokrát uzavřený cyklus, chtěl jsem, aby každý stál sám za sebe a byl maximálně originální a samostatný. Ostatně také z důvodu, který bych měl coby brzký absolvent pomalu asi brát na vědomí, totiž že lidé si kupují většinou jen jeden obraz a takto vznikla pestrá nabídka pro širokou škálu nakupujících. Ale nejde zdaleka jen o komerční kalkul a že ten dovede zatmít.

Vhodné podhoubí této různorodosti vytvořila skutečnost, že časem se u mě ze zkoumání času stala permanentní meditace na průvodní znaky pomíjivosti a trvalé vycit'ování uplynulého, běhu, nastávání a zneskutečňování uplynulého. Myslím na čas víc než leckterý starý člověk a někdy je to až neurotická hrůza. Denníky se plní kresbami a postřehy, hard disk počítače soubory fotografických záznamů změn na zahrádce a v lese. Teče to, letí. Námětů na obrazy, které na sebe vzápětí berou konkrétní podobu v mé mysli, mám mnohonásobný převis nad reálně uskutečněnými obrazy a musím říct, že ty neuskutečněné mě až bolí. Nemluvě o variantách.

Zvykl jsem si již v několika předchozích klauzurách pracovat tím způsobem, že dané téma obklíčím a vyčerpám všemi možnými formami a přístupy a takovýto způsob mi vnitřně vyhovuje. Tendence najít si jeden svůj styl je mi cizí, nemám sebemenší ponětí proč tak učinit, beztak se pohybuji jen mezi třemi čtyřmi vlastními polohami tvorby. Zatím - kdo ví...

Takový polootevřený cyklus by tu ale nakonec v rámci diplomové práce byl – oponent měl možnost vidět jen část hotových maleb, zbytek ve fázi rozmalovaných obrazů tedy ani nemohl komentovat, dokonce i nyní zbývá na některých ještě dost práce. Obrazy tohoto „podsouboru“ různě velkých formátů jsou časovými sumacemi: let sýkorky vyvolávající dokonce optickou iluzi pohybu, tvář ženy během jejího života, dům od zelené louky až po zabydlení, čas kulturistových zad od počátku po vrchol tréninkové kariéry. Kladu jako obvykle důraz na tematický obsah a autentické sepětí žití a malování. A tak tedy:

V létě jsme měli na chalupě malé ježky. Svinují se a zavínují. Chalupa leží uprostřed vinic, které na podzim ve zlaté záři slunečních paprsků vypadají jako plameny. Za horizontem cítím Vídeň a italské moře, vnímám rozměr zeměkoule. Planetární perspektiva. Když se večer dívám do ohně, vidím, jak je ten jeho tanec složen z jednotlivých prudkých reakcí, kdy se plynná esence dřeva bleskem změní v dým provázený horkem a světlem. Jeden jen blikne a už není. Keř. Ohniště. Kotel. Komín. Kolem komína prolétli na jaře ptáci. Lítají všude kolem. Lítají tam stále? Na zahradě pěstuju také petrželku. Když cítím její chuť, mysl je ihned tam, kde ji měla poprvé. Stroj času. Z petrželky jen tak nepřiberu. Žáda jako kulturista. Hodiny v posilovně. Hodiny u plátna. U babičky mám ještě dvě plátýnka, nestihl jsem namalovat své bonsaje. Byla zima a ani přístřešek, co jsem si postavil mě neochránil před studeným deštěm. Trvá desetiletí než je bonsai cenným rodinným majetkem.

Přijedeme zpátky do Brna, postávám pořád na stejných zastávkách, i když ty se pořád mění, jaro léto podzim zima, pořád stejně. Ale čím déle tam postávám, tím více vidím. Horkovzdušný balón mého života mě unáší neznámo kam, tak jen topím a čekám, že to bude stát za to. Pan vrátný říkal, že se to zdá vždycky až nakonec, že to uteklo.

Jan Karpíšek

V Brně 17.5.2005